

รูปแบบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

A develop model of School Administrator's Strategic Leadership under
Khon Kaen Office of Primary Educational Service Area 5

ณัฏธรรงค์ พิริยการ¹

Nutnarong Piriyakarn

ทำวิจัยเมื่อ พ.ศ. 2556

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณได้แก่ ผู้บริหารและรองผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ จำนวน 169 คน สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มเป้าหมาย 9 คนได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน รองผู้บริหาร และครู จาก 3 โรงเรียนที่มีการบริหารจัดการที่ดีเลิศ ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลกุเวียง โรงเรียนบ้านนาแกบ้านเหลียง โรงเรียนบ้านหนองกุงธนสารโสภณ การวิจัยแบ่งเป็น 5 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนที่ 1 ทบทวนวรรณกรรม เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนที่ 2 ศึกษา รูปแบบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ขั้นตอนที่ 3 ร่างรูปแบบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียน ขั้นตอนที่ 4 ตรวจสอบยืนยันการพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนโดยการสนทนากลุ่มของผู้ทรงคุณวุฒิ ขั้นตอนที่ 5 สรุปและนำเสนอรายงาน

ผลการวิจัยพบว่า

รูปแบบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัด สพป.ขอนแก่น เขต 5 ประกอบด้วย หลักการ วิสัยทัศน์ พันธกิจ กิจกรรม/โครงการ และตัวบ่งชี้ มีสาระสำคัญดังต่อไปนี้ 1. หลักการ 4 ข้อคือ การบริหารแบบเป็นทีม การบริหารที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วม การบริหารที่ให้คณะกรรมการและชุมชนมีส่วนร่วม และการจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย 2. วิสัยทัศน์ เป็นแหล่งเรียนรู้สู่ความเป็นเลิศ นักเรียนเกิดคุณธรรม นำความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ ดำเนินตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีชื่อเสียงและคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา นำมาสู่ประชาคมอาเซียน ชุมชนมีส่วนร่วม และบุคลากรมืออาชีพ

คำสำคัญ : รูปแบบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร

¹ นักศึกษาหลักสูตรดุขุฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ABSTRACT

The objective of this research was to develop a model of School Administrator's Strategic Leadership under Khon Kaen Office of Primary Educational Service Area 5. The sample group of 169 persons consisted of directors and deputy directors of schools under the target educational service area and a target group of 9 persons were key informants of the best practice schools purposively chosen: Phoowiang Anuban School, Ban Nakhonluang School and Ban Nongkung Thanasansophon School. The research was conducted in 5 steps : 1) Literature review, 2) quantitative and qualitative study of model of school Administrator's Strategic Leadership 3) drafting a strategic leadership model for school administrator 4) review of the draft by a focus group discussion by experts an 5) conclusion and report.

The research findings were as follow:

The four principles include: team work. participation of students, participation of school committee and community and multiple learning resources.

The vision include the following points: an excellent learning institution, application of local wisdom, following the philosophy of sufficiency economy, meeting quality standard requirements, moving towards participation in ASEAN community and professional personnel.

Keywords : A model of School Administrator's Strategic Leadership

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

สังคมโลกในปัจจุบันกำลังอยู่ในช่วงของการเปลี่ยนแปลงจากทุนนิยม ไปสู่ยุคสังคมแห่งการเรียนรู้ (Knowledge - Society) ที่ถือว่าความรู้เป็นปัจจัยการผลิตที่มีคุณค่ายิ่ง และเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาในด้านต่างๆ จึงแข่งขันกันโดยอาศัยฐานความแข็งแรงของทรัพยากรทางปัญญานี้ เพื่อชิงความเปรียบเทียบกับและก้าวขึ้นมาเป็นผู้นำชาติอื่นๆ ได้ด้วยเหตุนี้ “คน” จึงมีความสำคัญและเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาประเด็นที่ต้องหาคำตอบก็คือ คนจะต้องมีบทบาทหน้าที่ที่มีความรับผิดชอบ มีคุณสมบัติ คุณลักษณะ ทักษะ ความรู้ความสามารถและเจตคติอย่างไรควรพัฒนาด้านใดบ้าง ตลอดจนควรได้รับการพัฒนาด้วยวิธีใด ซึ่งไม่ว่าคำตอบจะเป็นอย่างไร จำเป็นต้องอาศัยระบบการศึกษา จึงไม่เป็นเพียงเครื่องมือในการพัฒนาโดยตรงอีกด้วย นอกจากนี้จะมีการศึกษาพัฒนาคน (ผู้เรียน) ให้มีชีวิตที่ดีงาม มีความสมบูรณ์พร้อมอยู่ในตัวเองและมีคุณภาพชีวิตที่ดีแล้วยังพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource) เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมให้ตั้งงายยิ่งขึ้นอีกด้วย สังคมไทยมีจุดอ่อนที่ต้องแก้ไขอีกมากมาย เช่น สภาพสังคมอยู่ปัจจุบันต้องปรับปรุงโดยเฉพาะสถาบันครอบครัว และความอ่อนแอของชุมชน สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม การกระจายความเจริญด้านเศรษฐกิจยังอยู่ในสภาพที่ต้องปรับปรุงอีกมาก กำลังคนทางด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยียังมีน้อยไม่เพียงพอ ระดับการศึกษาของประชาชนโดยส่วนรวมยังต่ำ การพัฒนาความรู้และวิชาการยังอ่อน วัฒนธรรม ศาสนา และความมีระเบียบวินัยยังต้องปรับปรุงอีกมาก (นิรันดร์ นิติสุข, 2545)

รูปแบบของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์(Strategic Leadership) เป็นรูปแบบของผู้นำชนิดที่นำความสำเร็จก้าวหน้ามาสู่องค์กร ผู้นำขององค์กรหลายแห่งที่ประสบความสำเร็จล้วนแต่มีความเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์ทั้งสิ้น ความเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์เริ่มจากการมีคุณสมบัติสำคัญคือเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ (Vision) กว้างไกล และนำวิสัยทัศน์มาสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นผลสำเร็จตามขั้นตอน (เนตรพัฒนา ยาวีราช, 2550) ดังนั้นผู้บริหารจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ที่ต้องปรับเปลี่ยนทิศทางการคิด และการบริหารแบบใหม่ที่สอดคล้องทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีความพยายามในการวางแผนกลยุทธ์อย่างสมบูรณ์ ที่ครอบคลุมภารกิจและขอบข่ายทั้งหมดของการศึกษา ทำให้มีการนำเอาเรื่องของกระบวนการบริหารงาน โดยเฉพาะการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ เช่น การจัดโครงสร้าง วัฒนธรรมองค์การ เทคโนโลยีสารสนเทศ ทรัพยากรบุคคล ตลอดจนการควบคุมและประเมินผลกลยุทธ์เข้ามามีส่วนร่วมกันเป็นรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management) โดยผู้นำระดับสูงขององค์กรหรือผู้บริหาร ซึ่งเป็นระดับกลยุทธ์ เป็นบุคคลที่ต้องมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงต่อการบริหารเชิงกลยุทธ์ในทุกขั้นตอน กล่าวโดยสรุปการบริหารเชิงกลยุทธ์ประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ 3 ส่วน คือ 1) ขั้นตอนการวางแผนกลยุทธ์ (Strategic Formulation) 2) ขั้นตอนการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (Strategic Implementation) และ 3) ขั้นตอนการควบคุมและการประเมินผลเชิงกลยุทธ์ (Strategic Control & Evaluation) (สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์, 2550)

ผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 เป็นผู้บริหารระดับสูงจึงควรมีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ เพื่อกำหนดทิศทางของหน่วยงานผ่านทางวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ เพื่อการมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น ในฐานะบุคลากรคนหนึ่งในเขตฯ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองของผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต่อไป

2. โจทย์วิจัย

รูปแบบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ควรเป็นอย่างไร

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

4. สมมติฐานการวิจัย

รูปแบบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

5. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

5.1 ประโยชน์ทางด้านวิชาการได้รูปแบบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นประโยชน์และเป็นไปได้เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนและผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

5.2 ประโยชน์ในการประยุกต์ใช้ การนำผลการวิจัยไปใช้ การวิจัยในครั้งนี้ทำให้ได้รูปแบบภาวะผู้นำที่พัฒนาขึ้นจากกระบวนการวิจัย และเป็นภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ได้รับการตรวจสอบประเมินคุณภาพโดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สามารถนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายและการวางแผนการดำเนินงานพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนให้เป็นไปอย่างถูกต้องทิศทางและเกิดประโยชน์สูงสุดตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

6. วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ในเชิงปริมาณได้ศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียน รองผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 จำนวน 169 คน ส่วนเชิงคุณภาพ ศึกษาจากประสบการณ์ของโรงเรียนที่เป็น Best Practice 3 โรงเรียน 1) โรงเรียนอนุบาลภูเวียง 2) โรงเรียนบ้านนา ก้านเหลือง 3) โรงเรียนบ้านหนองกุงชนสารโสภณ เพื่อสร้างข้อสรุปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน

ส่วนในด้านเนื้อหาได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 3 องค์ประกอบหลัก 12 องค์ประกอบย่อย ดังนี้

1. ด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร มี 5 องค์ประกอบย่อยได้แก่ (1) ความคิดความเข้าใจในระดับสูง (2) ความสามารถในการนำปัจจัยนำเข้าต่างๆ มากำหนดกลยุทธ์ (3) ความสามารถในการพยากรณ์และกำหนดอนาคต (4) ความสามารถในการคิดเชิงปฏิวัติ และ (5) ความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์

2. ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ มี 4 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ (1) การวางแผน (2) การจัดองค์การ (3) การนำแผนไปปฏิบัติ และ (4) การควบคุมการปฏิบัติการ

3. องค์ประกอบหลักด้านการควบคุมและประเมินกลยุทธ์ มี 3 องค์ประกอบย่อยได้แก่ (1) การวัดผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจริง (2) การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับมาตรฐานที่กำหนด และ (3) การแก้ไขหรือปรับปรุงสิ่งที่ผิดพลาด หรือเบี่ยงเบนไปจากมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 1 ทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทฤษฎีหลักการบริหารโรงเรียน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อสร้างกรอบคิดในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์ รูปแบบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียน ดังนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ประชากรกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารโรงเรียน รองผู้บริหารโรงเรียน ครู จำนวน 169 คน

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม 3 ตอน ประกอบด้วยแบบตรวจสอบรายการ (Check – List) แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และแบบปลายเปิด (Open – ended Questionnaire) ตามหลักเกณฑ์การสร้างและแบบสอบถาม (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2549:91) นำแบบสอบถามฉบับร่างให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ประเมิน เพื่อหาคุณภาพความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างและเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2543 : 34) โดยผู้เชี่ยวชาญนำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญประเมินมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และปรับปรุงแก้ไข มีค่า IOC ระหว่าง .50 – 1.00 หาค่าคุณภาพแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยนำไปทดลอง (Try out) กับโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 3 โรงเรียนเพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) (บุญชม ศรีสะอาด, 2543 : 42) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับตามเกณฑ์ เท่ากับ 0.96 จัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับจริง แล้วเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

2. **เชิงคุณภาพ** โดยการสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้างและวิเคราะห์บริบทของโรงเรียนทั้งปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน วิเคราะห์การบริหารจัดการที่ดี โรงเรียนเป้าหมาย เป็นโรงเรียนการบริหารจัดการศึกษา มีผลการปฏิบัติงานที่ประสบผลสำเร็จเป็นที่ยอมรับของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นโรงเรียนที่ชุมชนให้การสนับสนุนช่วยเหลือโรงเรียนเป็นอย่างดี ได้โรงเรียนเป้าหมายจำนวน 3 โรงเรียน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) (สรชัย พิศาลบุตร. 2546 : 58-59) คือ 1) โรงเรียนอนุบาลภูเวียง 2) โรงเรียนบ้านนาگانเหลือง 3) โรงเรียนบ้านหนองกุงชนสารโสภณ กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย 1) ผู้บริหารโรงเรียน 2) รองผู้บริหารโรงเรียน 3.ครู 3 โรงเรียน รวม 9 คน

การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมตรวจสอบ และนำไปสัมภาษณ์ จากกลุ่มเป้าหมาย แล้วประมวลผล สรุปผลสังเคราะห์ เป็นร่างรูปแบบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียน

ขั้นตอนที่ 3 ร่างรูปแบบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียน

ขั้นตอนที่ 4 ตรวจสอบ ยืนยัน เป็นการดำเนินการสนทนากลุ่ม หรืออภิปรายกลุ่ม (Focus Group Discussion) แบบกึ่งโครงสร้าง (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ 2549 : 38 - 54) จากผู้เชี่ยวชาญและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อรับฟังความคิดเห็น ตรวจสอบ ยืนยันข้อค้นพบ แล้วสรุปสังเคราะห์ รูปแบบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียน

ขั้นตอนที่ 5 สรุปและรายงานผลการวิจัย

7. ผลการวิจัย

7.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน รองผู้บริหารโรงเรียน ครู รูปแบบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้าน มากที่สุดคือ การกำหนดทิศทางขององค์กร รองลงมาคือ การควบคุมและประเมินกลยุทธ์ ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนน้อยที่สุด คือ การนำแผนกลยุทธ์ไปปฏิบัติ

เมื่อพิจารณาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนเป็นรายด้านดังนี้

ด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร โดยภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เพื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ มากที่สุด คือ ความคิดความเข้าใจในระดับสูง รองลงมาคือ ความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์ น้อยที่สุด คือ ความสามารถในการพยากรณ์และกำหนดอนาคต

ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ มากที่สุดคือ การนำไปปฏิบัติ รองลงมาคือ การควบคุมการปฏิบัติการ ส่วนข้อน้อยที่สุด คือ การวางแผน

ด้านการควบคุมและประเมินกลยุทธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ มากที่สุด คือ การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับมาตรฐานที่กำหนด รองลงมาคือ การวัดผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจริง ส่วนข้อน้อยที่สุดคือ การแก้ไขหรือปรับปรุงสิ่งที่ผิดพลาดหรือเบี่ยงเบนไปจากมาตรฐาน

7.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

จากการศึกษาข้อมูลเชิงลึกในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายทั้ง 3 โรงเรียนโดยภาพรวมพบว่า

1. การกำหนดทิศทางขององค์กร ความคิดเห็นความเข้าใจในระดับสูง ผู้บริหารระดับสูงขององค์กร ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบ โดยตรงในการวางแผนกลยุทธ์ เพื่อกำหนดทิศทางและจุดมุ่งหมายรวมขององค์กร ตลอดจนปรัชญาและหลักการพื้นฐานที่เกี่ยวกับการดำเนินงานต่าง ๆ ขององค์กรโดยรวมทั้งทำการตัดสินใจในการเลือกกลยุทธ์และจัดสรรทรัพยากรระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ให้มีความเหมาะสม ผู้บริหารระดับสูงดังกล่าวมีขอบเขตความรับผิดชอบครอบคลุมทั้งองค์กรรวมทั้งเน้นการดำเนินงานภายนอกองค์กร จัดระบบบริหารและแผนพัฒนาองค์กรโดย จัดวางระบบการบริหารงานตามโครงสร้าง ภาระงาน 4 งาน จัดทำแผนพัฒนา แผนปฏิบัติการ และโครงการ/กิจกรรม ตามกรอบงาน นำผลการประเมิน สมศ.มาวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อย เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจ และยุทธศาสตร์ ดำเนินการตามยุทธศาสตร์โดยชุมชนมีส่วนร่วมดำเนินการ ผู้บริหารโรงเรียนทำหน้าที่เป็นเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาโดยนำเสนอ แผนพัฒนาเพื่อขอความเห็นชอบ ประชุมหารือและประสานความร่วมมือดำเนินการตามแผนสรุปประเมินผลและรายงานผล ความสามารถในการนำปัจจัยนำเข้าต่างๆ มากำหนดกลยุทธ์ โดย ครูรับผิดชอบงานและให้ครูทุกคนช่วยกันทุกงาน นักเรียนทุกคนช่วยกันดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมให้น่าอยู่ น่าเรียน ให้กรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการบริหาร และช่วยประสานกับชุมชน ผู้บริหารโรงเรียนเอาใจใส่ ติดตามดูแล ส่งเสริมสนับสนุนทุกฝ่ายอย่างใกล้ชิด แบ่งเบาภาระงานของครู ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา และหน่วยงานอื่นเสมอ คณะกรรมการสถานศึกษา มีส่วนร่วมกำหนดนโยบาย เป้าหมาย วางแผน ดำเนินการ ประเมินผล ส่งเสริมสนับสนุน การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน แหล่งเรียนรู้

ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เอื้อต่อการเรียนการสอน ส่งเสริมสนับสนุน ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา และช่วยเหลือ อบรมดูแลนักเรียนทั้งการเรียน ความประพฤติ บุคลากรมีความคิดเชิงกลยุทธ์ จัดให้ครูผู้รับผิดชอบงาน ธุรการ และทีมงานให้ดำเนินการแทนกันได้ ดำเนินการอย่างถูกต้องรวดเร็ว เป็นปัจจุบัน และให้บริการ สาธารณะ แก่ชุมชนและหน่วยงานอื่นเสมอ โดย การเข้าร่วมงานบุญประเพณีท้องถิ่น การเข้าร่วมประชุมกับ ชุมชน การเชิญชุมชนมาร่วมประชุมหารือกับโรงเรียน การให้บริการ การใช้สนามกีฬา ห้องประชุม ห้องคอมพิวเตอร์ อาคารสถานที่ของโรงเรียน ประสานร่วมมือทางวิชาการกับสถานศึกษาอื่นเสมอ โดย การประชุมสัมมนาทางวิชาการ การอบรมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน การร่วมจัดนิทรรศการ การแข่งขัน ทางวิชาการ ความสามารถในการคิดเชิงปฏิบัติ ประชาสัมพันธ์งานการศึกษาของโรงเรียนอย่างทั่วถึงและ ต่อเนื่อง โดย ผู้บริหารโรงเรียนต้องเป็นหลัก และให้ความสำคัญกับการ ประชาสัมพันธ์ ครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาฯร่วมประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจกับชุมชน ตามสภาพที่เป็นจริงทั่วถึง และ ต่อเนื่อง ประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายรูปแบบ เช่น การประกาศหอกระจายข่าว ผู้บริหารสถานศึกษาต้อง สร้างบรรยากาศการร่วมคิด ร่วมทำ มีการพูดคุย แลกเปลี่ยนประสบการณ์กัน ทำงานโดยใช้กระบวนการ กลุ่มสร้างเครือข่ายให้เกิดการมีส่วนร่วม และการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาซึ่งอาจเป็นเครือข่ายภายใน เช่น เครือข่ายผู้ปกครอง หรือเครือข่ายภายนอก เช่น เครือข่ายสถานศึกษา เครือข่ายหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชน ซึ่งสามารถจะสนับสนุนและส่งเสริมให้มีทรัพยากรและปัจจัยเพิ่มขึ้น ความสามารถในการกำหนด วิสัยทัศน์จัดทำแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการ ให้สอดคล้องกับบริบทโรงเรียนตาม สภาพจริง ชุมชนมีส่วนร่วม กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาคือครอบคลุม และชัดเจน ตรงประเด็นตามภาระงาน จัดทำตัวชี้วัดความสำเร็จ ของงานแต่ละด้านให้ชัดเจน นำไปสู่การปฏิบัติ ติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และมีการประเมิน คุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

2. การนำแผนกลยุทธ์ไปปฏิบัติ การวางแผนนำผลการประเมินคุณภาพภายนอก และ ข้อเสนอแนะของ สมศ. มาวางแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการ ให้สอดคล้องกับบริบทโรงเรียนตาม สภาพจริง โดยชุมชนมีส่วนร่วม มีการจัดทำแผนพัฒนา การจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษา จัดทำแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการ โดย กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาคือครอบคลุม และชัดเจน จัดทำตัวชี้วัดความสำเร็จของงานแต่ละด้านให้ชัดเจน การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษา โดยชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมิน สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและสถานภาพของ สถานศึกษา การจัดการ การพัฒนาทักษะการปฏิบัติงาน คือ เสริมสร้างประสิทธิภาพการทำงานของ ครูให้มีความรู้ความสามารถ และมีอุดมการณ์ในการทำงาน พาครูไป ศึกษาดูงานโรงเรียนต่างๆ ที่จัดกิจกรรม การเรียนการสอนที่ดี และนำความรู้กลับมาพัฒนางาน และส่งครูเข้าอบรม ทำงานเป็นทีม ให้ทุกคนเป็น ผู้นำ และผู้ตามที่ดีช่วยกันทำงาน ครูสามารถรู้ได้ทุกอย่างและสามารถทำงานแทนกันได้ ผู้บริหารโรงเรียน เป็นที่เลี้ยง คอยแนะนำ ส่งเสริมสนับสนุนครู ทำให้ครูเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ดี มอบหมายงาน โดยมีคำสั่ง มอบหมายงาน แบ่งภาระงาน และความรับผิดชอบให้ครูทุกคน ให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถสร้าง ขวัญและกำลังใจของครู โดยผู้บริหารโรงเรียน ให้กำลังใจครู ด้วยการยกย่องชมเชย การนำไปปฏิบัติ ประชาสัมพันธ์การศึกษาของโรงเรียนอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง การพัฒนาทักษะการปฏิบัติงาน เสริมสร้าง ประสิทธิภาพการทำงาน ทำงานเป็นทีม ผู้บริหารคอยแนะนำ ส่งเสริมสนับสนุนครู ประสานร่วมมือทาง

วิชาการกับสถานศึกษาอื่นเสมอ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงาน และรายงานผล และการควบคุม การปฏิบัติการ มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของ สถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการ ศึกษา มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถาน ศึกษา จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน พัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และนำมาปรับปรุง การแก้ไขข้อบกพร่อง

3. การควบคุมและการประเมินกลยุทธ์ ผู้บริหารมีการร่วมกันกำหนดความต้องการในการ รับการนิเทศ หรือกำกับ ติดตาม เพื่อเฝ้าระวังมิให้คุณภาพการ จัดทำและใช้หลักสูตรเกิดปัญหา อุปสรรค และส่งผลกระทบต่อคุณภาพผู้เรียน มีการสร้างความเข้าใจและทัศนคติเกี่ยวกับการนิเทศ ติดตามในเชิงบวก แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นกระบวนการดูแล ช่วยเหลือ เพื่อให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ มีการ กำหนดข้อตกลงเพื่อการขับเคลื่อน การนิเทศติดตามร่วมกัน และมีแผนการดำเนินการอย่างชัดเจน เป็น รูปธรรม ผู้บริหารสถานศึกษามีการนิเทศ ติดตาม อย่างเป็นระบบ ทั้งในระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา อย่างต่อเนื่องและครอบคลุมรายงานผลการปฏิบัติงานตามแผนงาน โครงการ ตามที่เป็นจริง มีการเปรียบเทียบ ผลการปฏิบัติงานกับมาตรฐานที่กำหนดกำหนดการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้าเช่น การวางแผน ชุมชนมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษา การนำภูมิปัญญาท้องถิ่น สนับสนุนการเรียนการสอนของครู นำแผนไปปฏิบัติ มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แผนพัฒนา และแผนปฏิบัติการประจำปีในรูปการจัดประชุมชี้แจง จัดทำปฏิทิน และเอกสารคู่มือการปฏิบัติงาน จัดสรรและอนุมัติงบประมาณ ประสานงานการปฏิบัติตามแผนการติดตาม และประเมินผล กำหนดวิธีการและเครื่องมือ กำหนดเกณฑ์มาตรฐานในการประเมินผล ช่วงเวลาที่ทำการ ประเมินผล และมีการจัดทำรายงานผล การแก้ไขหรือปรับปรุงสิ่งที่ผิดพลาดไปจากมาตรฐาน มีการนำผล การประเมินแผนพัฒนาไปใช้ในการทบทวน ปรับแผน หรือจัดแผนพัฒนาใหม่ บุคลากรมีส่วนร่วมในการ ประเมิน แก้ไข ปรับปรุง และตรวจสอบ เชิญชุมชนเข้าร่วมหารือ เพื่อวางแผนปรับปรุงแก้ไขร่วมกัน กำหนด แผนงานโครงการ ให้สอดคล้องกับมาตรฐาน เสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน คณะครูและบุคลากร ทางการศึกษา นำกระบวนการ PDCA ใช้ในการวางแผน และสรุปการปรับปรุงแก้ไข

8. สรุปผลการวิจัย

ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน รองผู้บริหารโรงเรียน ครู ต่อรูปแบบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ โดยภาพรวมและรายด้าน มากที่สุดคือ การกำหนดทิศทางขององค์กร รองลงมาคือ การควบคุมและประเมิน กลยุทธ์ ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนน้อยที่สุด คือ การนำแผนกลยุทธ์ไปปฏิบัติ

ด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากเพื่อพิจารณาเป็นรายข้อ มากที่สุด คือ ความคิดความเข้าใจในระดับสูง รองลงมาคือ ความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์ น้อยที่สุด คือ ความสามารถในการพยากรณ์และกำหนดอนาคต

ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ มากที่สุดคือ การนำไปปฏิบัติ รองลงมาคือ การควบคุมการปฏิบัติการ ส่วนข้อน้อยที่สุด คือ การวางแผน

ด้านการควบคุมและประเมินกลยุทธ์ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ มากที่สุด คือ การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับมาตรฐานที่กำหนด รองลงมาคือ การวัดผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจริง ส่วนข้อน้อยที่สุดคือ การแก้ไขหรือปรับปรุงสิ่งที่ผิดพลาดหรือเบี่ยงเบนไปจากมาตรฐาน

รูปแบบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียน ประกอบด้วย หลักการ วิสัยทัศน์ พันธกิจ กิจกรรม/โครงการ ดังต่อไปนี้

หลักการ การบริหารจัดการโรงเรียน แบบเป็นทีม ผู้บริหารและครู มีการประชุมวางแผนการทำงาน มีการแบ่งงานและมอบหมายภาระงานตามหน้าที่ แต่งตั้งครูทำงานเป็นทีมมีครูที่รับผิดชอบเป็นหัวหน้างาน ตามความรู้ความสามารถหรือตามความเหมาะสมให้ครูคนอื่นๆคอยช่วยเหลือสนับสนุน ช่วยกันรับผิดชอบ ร่วมแรงร่วมใจในการทำงานอย่างเสียสละทุ่มเทจริงใจและโปร่งใส ผู้บริหารโรงเรียนคอยนิเทศติดตามดูแล ส่งเสริมสนับสนุน ให้กำลังใจในการทำงาน การบริหารจัดการโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมดูแลรับผิดชอบงาน ต่างๆ ภายในโรงเรียน ให้นักเรียนได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรมต่างๆร่วมกัน ทำงานเป็นกลุ่มรับผิดชอบร่วมกัน ช่วยกันดูแลรักษาความสะอาดห้องเรียน ห้องสมุด ห้องน้ำ บริเวณโรงเรียน และกิจกรรมที่ดูแลน้อง กิจกรรม การออมทรัพย์ และ มีระเบียบวินัย มีความอดทน การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม โดยให้คณะกรรมการ สถานศึกษาและชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษา ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา นำคณะกรรมการสถานศึกษาไปปฏิบัติงาน เพื่อนำความรู้ที่ได้มาวางแผนในการพัฒนาโรงเรียน และดำเนินการตามแผน พัฒนาอย่างรอบคอบและโปร่งใส มีการกำกับดูแลติดตามผลการดำเนินงาน และเชิญผู้ทรงคุณวุฒิท้องถิ่น ในด้านสาขาต่างๆมาช่วยสอน อบรมนักเรียน และมีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ปรับปรุงภูมิทัศน์ในโรงเรียน ให้สวยงาม ร่มรื่น น่าอยู่ และเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน จัดให้มีสื่อ เทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อการเรียน การสอนที่ทันสมัยและเพียงพอ

วิสัยทัศน์ (Vision) “โรงเรียน เป็นแหล่งเรียนรู้ มีหลักบริหาร วิชาการเป็นเลิศ นักเรียนเกิดคุณธรรม นำความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีชื่อเสียงและคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาพัฒนาโดยการมีส่วนร่วมชุมชน ครูและบุคลากรเป็นมืออาชีพ”

พันธกิจ (Mission) สร้างความตระหนักให้แก่บุคลากรของสถานศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบการบริหารและงานวิชาการของสถานศึกษา ประชาสัมพันธ์ให้นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงาน/องค์กรในชุมชนทุกฝ่ายได้รับทราบ และให้ความร่วมมือในกำหนดทิศทางการบริหารสถานศึกษา

จัดทำข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาให้เป็นระบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อประโยชน์ในการบริหาร สถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้เข้มแข็ง พัฒนาบุคลากร ของสถานศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาโดยกระบวนการ PDCA ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

กิจกรรม/โครงการ ประกอบด้วย การพัฒนาบุคลากร สนับสนุนงบประมาณ ทรัพยากร ดำเนินงาน แบบมีส่วนร่วม ส่งเสริมสนับสนุนทางวิชาการ นิเทศติดตาม ประกันคุณภาพภายใน วิจัย จัดกิจกรรมการ เรียนการสอน ฝึกทักษะทางอาชีพ ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น และกิจกรรมพัฒนา

9. อภิปรายผลการวิจัย

ในทางปฏิบัติ การบริหารโดยทั่วไปก็มีรูปแบบในการดำเนินงานอยู่แล้วทั้งโดยภาพรวมและรายโรงเรียน เพียงแต่อาจยังไม่พบรูปแบบที่ได้พัฒนาอย่างเป็นระบบผ่านการศึกษาวิจัยตามหลักวิชาการ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก 12 องค์ประกอบย่อย และ 116 ตัวบ่งชี้ คือ 1) องค์ประกอบกำหนดยุทธศาสตร์ขององค์กร 5 องค์ประกอบย่อย 2) องค์ประกอบกำหนดยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติ มี 4 องค์ประกอบย่อย 3) ด้านการควบคุมและประเมินกลยุทธ์ มี 3 องค์ประกอบย่อย

การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียน ของกลุ่มตัวอย่างจากแบบสอบถาม 116 ข้อตามตัวบ่งชี้ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบพอสรุปได้ดังนี้

การกำหนดยุทธศาสตร์ขององค์กร ความคิดความเข้าใจในระดับสูง มีวินัยในตนเอง ซื่อสัตย์ ยุติธรรม คำนึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลักและมีความรับผิดชอบต่อสังคม รองลงมาคือ มีการส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาตนเองและวิชาชีพเพื่อคุณภาพของการศึกษา โรงเรียน ความสามารถคิดเชิงวิเคราะห์ โดยสามารถจำแนกแยกแยะองค์ประกอบต่างๆของสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้ สามารถในการนำปัจจัยนำเข้าต่างๆมากำหนดกลยุทธ์ การกำหนดยุทธศาสตร์ขององค์กร ตัวบ่งชี้ สามารถในการนำปัจจัยนำเข้าต่างๆมากำหนดกลยุทธ์ มีการจัดการระบบบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม และเน้นการกระจายอำนาจ เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น กำกับติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานมีมาตรฐานในการทำงานเพื่อสร้างวัฒนธรรมของหน่วยงาน และแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ความสามารถในการพยากรณ์และกำหนดอนาคต การกำหนดยุทธศาสตร์ขององค์กร ความสามารถในการพยากรณ์และกำหนดอนาคต มีความสามารถในการจัดการให้เกิดการบริหารจัดการที่ดี (Good Governance) และการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ รู้จักมอบความแตกต่างระหว่างความสำเร็จ และความล้มเหลวได้อย่างชัดเจน มีความสามารถสร้างวิกฤติให้เป็นโอกาส เล็งเห็นโอกาสในขณะนั้นและไม่รีรอที่จะนำโอกาสนั้นมาใช้ประโยชน์ในงานของหน่วยงาน ความสามารถในการคิดเชิงปฏิวัติ มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การบริหารที่ทันสมัย และมีคุณภาพ มีความคิดทางบวก (Positive Thinking) สร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นอยู่เสมอ ความสามารถในการวิจัยและพัฒนาผลผลิตหรือบริการเพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศ ความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์ การกำหนดยุทธศาสตร์ขององค์กร ตัวบ่งชี้ความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์ มีการนำวิสัยทัศน์สู่แผนปฏิบัติการประจำปี เน้นการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ด้วยวิธีการทำงานเป็นทีม และวิสัยทัศน์ต้องมีจุดเด่นเป็นเอกลักษณ์ของหน่วยงาน และมีการตรวจสอบความเป็นไปได้ของวิสัยทัศน์

10. ข้อเสนอแนะ

10.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

10.1.1 ในการพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญต่อกิจกรรมการสร้างวัฒนธรรมและให้ความรู้ความเข้าใจกับผู้บริหารเพื่อที่จะนำแนวคิดดังกล่าวไปใช้กำหนดนโยบายในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา การนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

10.2 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

10.2.1 ในการพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญต่อกิจกรรมการสร้างวัฒนธรรมที่ดีและให้ความรู้ความเข้าใจกับผู้บริหารเพื่อที่จะนำแนวคิดดังกล่าวไปใช้ในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา การนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

10.2.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยศึกษานิเทศก์ ควรดำเนินการติดตาม กำกับดูแล ให้โรงเรียนได้ดำเนินการตามรูปแบบการบริหารการพัฒนาในรูปแบบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียน

10.2.3 โรงเรียนควรจัดตั้งคณะทำงานในการวิจัยพัฒนาเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

10.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

10.3.1 ควรมีการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบในการพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียน ที่มีบริบทแตกต่างกันอย่างสำคัญในด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และศาสนา

10.3.2 ควรมีการวิจัยและพัฒนากิจกรรมการจัดการ เพื่อการพัฒนาในรูปแบบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียน ให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการพัฒนาความเป็นโรงเรียนของชุมชน

11. บรรณานุกรม

สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 , สำนักงาน. 2556. **เกียรติยศเราสร้างเองได้ เอกสารที่ 8/2556** ชุมแพ : โรงพิมพ์ประมวลวิทยา.

ชีวิน อ่อนละอ.(2553).**การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชนในประเทศไทย** ขอนแก่น: คณะศึกษาศาสตร์

เนตร์พัฒนา ยาวีราช. (2549). **ภาวะผู้นำ และผู้นำเชิงกลยุทธ์.** (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : เซ็นทรัลเอ็กซ์เพรส.

นิรันดร์ นิตสุข.(2545).**การพัฒนาตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาสำหรับสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล บัญชฌ ศรีสะเกษอด. การวิจัยเบื้องต้น.** มหาสารคาม : พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์นการพิมพ์. 2535 บัญชฌ ศรีสะเกษอด. **การวิจัยเบื้องต้น.** กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2543

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ **เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย.** พิมพ์ครั้งที่ 6 กรุงเทพฯ : จามจุรีโปรดักท์, 2549

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2543. **วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศึกษาธิการ. 2546. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง และพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

- สรชัย พิศาลบุตร. 2546. **วิธีวิจัยเชิงปฏิบัติ**. พิมพ์ครั้งที่2. กรุงเทพฯ : วิทยพัฒน์.
- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2548). **ภาวะผู้นำ ทฤษฎีและปฏิบัติ: ศาสตร์และศิลป์สู่ความเป็นผู้นำที่สมบูรณ์** (พิมพ์ครั้งที่ 2 ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ: วิรัตน์เอดีดูเคชั่น.
- Ansoff. H. Igor. “ The concept of Strategic Management”. Journal of business. No. 4 (Summer) : 2-7
- Bess, B.M. (1985). **Leadership and performance beyond expectations**. London: Collier McMillan.
- Bateman, Thomas D. and Scott A.Snell. (1999). **Management : Building Competitive Advantage. 4th ed.** Boston: Irwin McGraw-Hill.
- Davies, B., & Davies, B.J.. (2005). Strategic leadership. In B. Davies (Ed.), The essentials of school leadership (pp. 10-30). Thousand Oaks, CA: Corwin.
- Yukl, Gary A. (2002). **Leadership In organizations 5th ed. .**) Upper Saddle River, New Jersey: Perntice Hall.

12. คำขอบคุณ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างสูงจาก ดร.พา อักษรเสื่อ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดร.โกศล ศรีสังข์และ ดร.สังวาลย์ เพี้ยยุระ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือทุกท่าน ที่ได้ให้คำปรึกษา คำแนะนำและตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องทุกขั้นตอนของการวิจัย รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่เข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย ได้แก่ ดร.พา อักษรเสื่อ, ดร.โกศล ศรีสังข์, ดร.สังวาลย์ เพี้ยยุระ, ดร.ประยุทธ์ ชูศรี, รศ.ดร.ประจิตร มหาหิง, ดร.ชนกนถ วงษ์คำจันทร์, ดร.ประพันธ์ นามบุตรดี และ ดร.สมรภัช พรหมมีเนตร

ขอขอบพระคุณท่านผู้บริหารและบุคลากรสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีและอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยในครั้งนี้ วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยการกำลังใจจากดร.จิราภรณ์ ผันสว่าง,นางสาวสุนิษา ศรีทะนันท,นางเยาวเรศ บู่แก้ว, นายสุริยะ ชิตทอง และเพื่อนร่วมงานที่คอยให้กำลังใจ ให้คำปรึกษาคำแนะนำ และให้การดูแลช่วยเหลือด้วยดีตลอดมา

คุณค่า และประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเพื่อบูชาคุณพ่อน้อย หินเภาว (บิดา) และคุณแม่สุดตา หินเภาว (มารดา) บุรพจารย์ และผู้มีอุปการคุณทุกท่าน ที่ได้ให้ชีวิตและสติปัญญาแก่ผู้วิจัยจนประสบความสำเร็จในชีวิตและหน้าที่การงาน